

Bildande av naturreservatet Lillesjö i Kristianstads kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält. För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 § § miljöbalken.

När naturreservatet vinner laga kraft upphävs den del av förordnandet av landskapsbildsskydd enligt 19§ naturvårdslagen, beslut Länsstyrelsen Kristianstad den 6 maj 1974 (Dnr.11.126-244-71), som motsvarar det nya reservatets yta.

Med stöd av 3§ förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Naturreservatet är markerat med svartpunktstreckad linje på fastighetskartan (se även bilaga 1). © Lantmäteriet Geodatasamverkan.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Lillesjö
Kommun	Kristianstad
DOS-ID	1112054
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastighet	Yngsjö 3:308, Yngsjö 4:19 och Yngsjö 287:1 samt del av Yngsjö 4:252, Yngsjö 286:4, Yngsjö 3:308, Yngsjö 3:154 och Yngsjö 309:24
Markägarkategori	Enskild /kommunal mark
Läge	Söder om och i direkt anslutning till Yngsjö by
Koordinat centralpunkt	x: 451986, y: 799466 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	Skånes sediment- och horstområde (region 7)
Areal	Ca 79 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

Syftet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Svämlövskogen, det öppna strandängsområdet samt de naturtyper som är knutna till områdets sandmarker ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att

- skydda området mot exploatering,
- restaurera sandmarkerna genom att avverka träd och skapa gläntor med sandblottor och solbelysta träd,
- upprätthålla hävd på betesmarken,
- lämna svämlövskogen åt naturlig intern dynamik och förhindra ingrepp som påverkar dess hydrologi,
- säkerställa kontinuiteten av gamla grova träd och öka mängden död ved i de skogliga delarna.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller landskapets karaktär såsom att plöja, spränga, gräva, dika, fylla ut, anordna upplag eller på annat sätt förstöra eller skada fasta naturföremål eller markyta,
2. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra bestesdjur eller tillföra växtnärsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel,
3. plantera, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
4. avverka träd eller buskar,
5. avsiktligt bryta sönder, föra bort eller elda död ved,
6. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel mast eller vindkraftverk, eller anlägga luft- eller markledning,
7. anlägga brygga eller anordna uppläggningsplats för farkoster.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. naturvårdande insatser i skogsmark såsom luckhuggning, brunnsröjning och liknande åtgärder för att gynna vissa träd,
3. skötsel och restaurering av sanddyner, vilket bland annat omfattar avverkning av träd och buskar, uppdragning av stubbar, bränning samt grävning och/eller harvning för att skapa bar sand,
4. borttagande av främmande eller invasiva arter,
5. röjning, gallring och avverkning av träd i tallskogsområdet, inklusive ringbarkning och topphuggning (se bilaga 2),
6. skötsel av betesmark såsom bete, röjning av träd och buskar samt uppsättande och underhåll av stängsel,
7. nyttjande av vägen på fastigheten Yngsjö 287:1 för besöks- och förvaltningstrafik,
8. anordningar för friluftslivet, såsom stängselgenomgångar och markerade stigar,
9. uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada fast naturföremål eller markyta,
2. avsiktligt störa djurlivet eller betande djur,
3. köra eller parkera fordon annat än på för ändamålet upplåten väg eller parkeringsplats,
4. gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedsvampar,
5. ställa upp husvagn, husbil eller motsvarande mellan 00.00 och 06.00,
6. sätta upp tavla, affisch, skylt, inskrift eller liknande anordning,
7. rida på annat än vägar för motorfordonstrafik, eller av förvaltaren särskilt anvisad led eller område,
8. medföra ej kopplad hund under perioden 1 mars-20 augusti,
9. göra upp eld annat än i sprit- och gasolkök.

Vidare är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

10. fanga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod* med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

*Med selektiv metod menas handplockning, håvning, sållning eller annan teknik där de djur som inte ska studeras närmare direkt återutsätts och ingreppen i deras livsmiljö blir försumbara eller kan återställas omedelbart. Fällor är inte att betrakta som selektiva, oavsett utformning.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C är inte ett hinder för:

- åtgärder i samband med förvaltarens skötsel av området i enlighet med B-föreskrifterna,
- åtgärder i samband med förvaltarens eller länsstyrelsens tillsyn av området eller djurhållarens tillsyn av betesdjur,
- driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda brukningsvägar. Exempel på driftåtgärder är: lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slätter av vägslänter eller rensning av vägtrummor. Vid utförande av större åtgärder som inte är driftåtgärder ska samråd ske med Länsstyrelsen inför arbetet. Vid akuta åtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom tre arbetsdagar.
- underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken, drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och

anläggningar tillhörande kommunen, el-, energi- eller teledistributör. Inför utförande av arbete ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akuta underhållsåtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom tre arbetsdagar.

Föreskriften A2 angående bland annat stödutfodring hindrar inte en måttlig övergångsutfodring under två veckor efter betessläppet på våren och under två veckor före installningen på hösten. Den begränsar inte heller den utfodring av rådjur som sker på två platser (se bilaga 2).

Föreskriften A4 angående avverkning av träd eller buskar gäller inte på betesmark efter förvaltarens skriftliga godkännande.

Föreskrifterna A4 och A5 angående avverkning av träd eller buskar och bortförande av död ved gäller inte träd som fallit eller hotar att falla ner över befintliga vägar, stigar, stängsel, fornlämningar, kulturlämningar, tomtmarker, åker- eller betesmarker. Skriftligt samråd ska ske med länsstyrelsen innan åtgärd vidtas. Vid akut åtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom tre arbetsdagar.

Föreskriften A6 angående att uppföra byggnad eller annan anläggning gäller inte för mobila jakttorn.

Föreskriften C4 angående gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedsvampar gäller ej för insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att fynden registreras i Artportalen och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Föreskriften C2 angående att avsiktligt störa djurlivet, föreskriften C6 angående att sätta upp skylt samt föreskriften C8 angående ej kopplad hund gäller inte under jakt.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7§ miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifter, med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt-, svamp- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.

- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (13-18 §§).
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.
- Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fasta fornlämningar.
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning.
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av området

Området som kommer att utgöra Lillesjö naturreservat ligger rakt söder om Yngsjö by och avgränsas med stranden och havet i öster och Helge å i väster. Närmast ån ligger en öppen betesmark som sedan österut övergår i svåmlövskog med al. Öster om Lillesjö väg, ner mot havet, ligger trädklädda sanddyner med huvudsakligen tall.

Berggrunden består av sedimenterad kalk- och sandsten och är överlagrad med framför allt sand. Under den tid som kusten låg trädlös (fram till början av 1800-talet) bildades med vindens hjälp stora flygsanddyner längs hela Hanöbukten vilka kan ses än idag. Kuststräckan mellan Åhus i norr och Juleboda i söder utgör ett av Sveriges största kustdynlandskap. I Lillesjö naturreservat sträcker sig dynerna mer än 500 meter inåt land och är upp mot 12 m höga.

Naturreservatet består av flera olika naturtyper och värden knutna till dessa. Den öppna betesmarken och alsbogen är unika i det att de delar av året översvämmas av bräckt havsvatten som trängt upp i Helge å. Sanddynsområdet har en mycket stor potential om man upprätthåller de restaureringsinsatser som har gjorts och fortsätter att utveckla området. Ett flertal rödlistade arter har observerats trots små kunskaper om artgrupper som insekter, lavar, svampar och mossor.

Idag används tallskogen som strövområde för närboende och besökare. Strandängen längs ån betas av nöt och på en mindre del av hästar. Alsbogen står under vatten under en stor del av året och nyttjas inte till något annat än jakt.

Skälen för beslutet

Lillesjö-området har höga värden för naturvård och friluftsliv och potential att utveckla ännu högre värden i framtiden. Området är värdefullt både nationellt och internationellt och delar av området är utpekade i ramsarkonventionen och som Natura 2000.

Ett antal rödlistade arter har dokumenterats i Lillesjö, dels knutna till skogliga miljöer (mindre hackspett, ryl) dels knutna till öppna sandmiljöer (tofsäxing

hedblomster, vanlig sandviol och sandnejlika). Potentialen för att det finns eller kan etablera sig många fler hotade arter i området är stor då det gjorts ett stort antal fynd i liknande miljöer utanför men i nära anslutning till Lillesjö. Kustområdet pekas även ut som viktig potentiell lokal i bland annat åtgärdsprogrammet för steklar, myrlejonsländor och spindlar i sanddynen och åtgärdsprogrammet för sydsvenska tallevande insekter.

Delar av området har restaurerats inom det EU-finansierade projektet SandLife under 2015. Ett skydd av området möjliggör fortsatta restaureringsinsatser vilket är en förutsättning för att bevara och utveckla de värdefulla livsmiljöer som finns framför allt i sandmiljöerna.

Området är ett av få icke exploaterade sträckor längs kusten och området nyttjas för friluftsliv av både närboende och besökare. Ett skydd försäkrar också att området kan fortsätta nyttjas av allmänheten.

Naturreseptatet omfattas av följande utpekanden:

- Delar av området är utpekade i habitatdirektivet - N2000 (SE0420137 och SE0420307).
- Delar av området är utpekade i Ramsarkonventionen (objnr 3SE003).
- Området ingår i Biosfärområdet Kristianstads vattenrike.
- Området ligger inom riksintresse för naturvård.
- Området ligger inom riksintresse för friluftsliv.
- Området ligger inom riksintresse för kustzon (högexploaterad kust).

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreseptat. Skyddet är även ett led i att uppnå miljömålen Levande skogar, Levande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunernas översiktsplaner.

Ärendets handläggning

Bildande av naturreseptat har initierats av en av markägarna. Länsstyrelsen har i samråd med markägarna avgränsat reseptatet samt upprättat förslag till syfte och föreskrifter. Området har värderats i syfte att ersätta de privata markägarna för det intrång som naturreseptatet innebär. Avtal har skrivits med Kristianstad kommun angående den kommunägda marken. Förslag till beslut och skötselplan skickades ut till sakägare, kommun och andra myndigheter den 15 oktober 2015 tillsammans med ett föreläggande om möjlighet att yttra sig. Inkomna synpunkter har

sammanställts och beaktats, se bilaga 4. Efter inkomna synpunkter har Länsstyrelsen lagt till två C-föreskrifter angående ridning och koppeltvång på hund samt lagt till ett undantag till föreskriften C4. Beslutets föreskrifter har dessutom förtydligats på några ställen. Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet innebär vissa begränsningar i allemansrätten men att de inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen bifogas som bilaga 3, och fastställs samtidigt som beslutet.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i nära samråd med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av miljödirektör Annelie Johansson. I den slutliga handläggningen har även deltagit länsassessor Ursula Gårdendahl, antikvarie Marie Olsson, naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén och naturvårdshandläggare Johanna Ragnarsson, föredragande.

Annelie Johansson

Johanna Ragnarsson

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta till beslutets B-föreskrifter
3. Skötselplan
4. Remissammanställning med kommentar
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

Bilaga 1. Naturreservatets avgränsning

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2015-12-15

Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Bilaga 2. Karta till beslutets B-föreskrifter

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2015-12-15

Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för naturreservatet Lillesjö

– Kristianstads kommun, Skåne län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan.

Fastställt:	2015-12-15
Utgiven av:	Länsstyrelsen i Skåne län
Författare:	Johanna Ragnarsson
Beställningsadress:	Länsstyrelsen Skåne
Copyright:	Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer:	511-27731-2014, 1290-256
Omslagsbild:	Nyrestaurerad glänta i Lillesjö tallskog. Foto Johanna Ragnarsson

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
SYFTET MED NATURRESERVATET	5
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	6
2.1 Administrativa uppgifter	6
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	8
2.2.1 Geomorfologi och hydrologi	8
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	8
2.2.3 Biologi	11
2.2.4 Friluftsliv	14
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	14
3. ÖVERSIKT AV MÅL SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARK- ANVÄNDNING	15
3.1 Övergripande mål	15
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	15
4. SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR PLANERINGSOMRÅDEN	16
4.1 Planeringsområde 1: Öppen betesmark	16
4.2 Planeringsområde 2: Svåmlövskog	17
4.3 Planeringsområde 3: Tallskog	18
4.4 Planeringsområde 4: Sanddyner	19
5. FRILUFTSLIV	23
5.1 Tillgänglighet, parkering och informationsskyltar	23
5.2 Renhållning och sanitära anordningar	25
5.3 Eldning	25
6. JAKT	25
7. UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS	25
8. TILLSYN	25
9. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	25
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	25
9.2 Revidering av skötselplanen	25
10. KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR	26
11. RÖDLISTADE ARTER	26
12. KÄLLOR	27
11.1 Litteratur	27
11.2 Kartor, databaser och hemsidor	27
BILAGOR	
1. Naturreservatets avgränsning	
2. Natura 2000	
3. Flygbild från 1940	
4. Planeringsområden	
5. Målbild för sanddyner	
6. Anläggningar	
7. Fornlämningar	

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl a naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Svämlövskogen, det öppna strandängsområdet samt de naturtyper som är knutna till områdets sandmarker ska restaureras och bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att

- skydda området mot exploatering,
- restaurera sandmarkerna genom att avverka träd och skapa gläntor med sandblottor och solbelysta träd,
- upprätthålla hävd på betesmarken,
- lämna svämlövskogen åt naturlig intern dynamik och förhindra ingrepp som påverkar dess hydrologi,
- säkerställa kontinuiteten av gamla grova träd och öka mängden död ved i de skogliga delarna.

Reservatet är markerat med punktstreckad linje på fastighetskartan (se även bilaga 1). Länsstyrelsen Skåne © Lantmäteriet Geodatasamverkan

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Naturreservatet Lillesjö
Kommun	Kristianstad
DOS-ID	1112054
Gränser	Området är markerat med svart punkt-streckad linje på bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Yngsjö 3:308, Yngsjö 4:19 och Yngsjö 287:1 samt del av Yngsjö 4:252, Yngsjö 286:4, Yngsjö 3:308, Yngsjö 3:154 och Yngsjö 309:24
Markägarkategori	Enskild/kommunal mark
Läge	Söder om och i direkt anslutning till Yngsjö by
Koordinat centralpunkt	x: 451986, y: 799466 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	Skånes sediment- och horstområde (region 7)
Areal	ca 79 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne
Nyttjanderätter	Kraftledningsservitut 1290IM-11/179.1 och 1290IM-11/177.1 (E.ON) samt oinskrivna ledningar (Telia)

Information om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992. Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Naturreservatet Lillesjö innefattar delar av Natura2000-områdena Gropahålet (SE 0420137) och Helge å (SE 0420307). Tabellen nedan visar naturtyp, arealer och bevarandestatus för de Natura2000-tytor som ligger inom naturreservatets gränser.

Naturreservatet Lillesjös naturtyper med arealer och Natura 2000-art. Natura 2000-koder står inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter.

Naturtyp	Areal (ha)	
	Fullgod	Icke fullgod
Trädklädda sanddyner (2180)	6,7	35,0
Strandäng av Östersjötyp (1630)	1,0	
Mindre vattendrag (3260)		0,8
Total areal naturtyper	7,7	35,8
Natura 2000-art		
Sandnejlika - <i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i> (1954)		

Naturtypen Mindre vattendrag (3210) ligger inom naturreservatet av rent gränstekniska skäl då fastighetsgränsen delvis går ute i Helge å. Vattnet berörs inte i naturreservatets syfte och skötselplanen innehåller inga mål eller skötselåtgärder för denna naturtyp. Habitatens utbredning finns även redovisade på karta, se bilaga 2.

Förekommande arter och biotoper för vilka det upprättats ett särskilt nationellt åtgärdsprogram:

- Åtgärdsprogram för vadare på sydländska strandängar
- Åtgärdsprogram för steklar, myrlejonsländor och spindlar i sanddyner*
- Åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall*
- Åtgärdsprogram för havsmurarbi*
- Åtgärdsprogram för fältpiplärka*
- Åtgärdsprogram för sandstäpp (inklusive arterna tofsäxing och sandnejlika)
- Åtgärdsprogram för sandödla*

**Naturreservatet bör betraktas som potentiellt förekomstområde för dessa arter även om det inte finns några inrapporterade fynd.*

Det förekommer även ett antal arter inom naturreservatet som är rödlistade enligt artdatabankens rödlista över hotade arter, se kapitel 11.

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Området som kommer att utgöra Lillesjö naturreservat ligger rakt söder om Yngsjö by och avgränsas med stranden och havet i öster och Helge å i väster. Närmast ån ligger en öppen betesmark som sedan österut övergår i svämlövskog. Öster om Lillesjö väg, ner mot havet, ligger trädklädda sanddynner med huvudsakligen tall.

2.2.1 Geomorfologi och hydrologi

Berggrunden består av sedimenterad kalk- och sandsten och är överlagrad med framför allt sand. Under den tid som kusten låg trädlös (fram till början av 1800-talet) bildades med vindens hjälp stora flygsanddynner längs hela Hanöbukten vilka kan ses än idag. Kuststräckan mellan Åhus i norr och Juleboda i söder utgör ett av Sveriges största kustdynlandskap. I Lillesjö naturreservat sträcker sig dynerna mer än 500 meter inåt land och är upp mot 12 m höga. Idag är sanddynerna klädda med tallskog och är helt opåverkade av vinden. Den överlagrade sanden gör att kalkhalten tycks vara låg. I några flackare partier innanför och nedanför dynerna har dock högt pH uppmätts vilket också visar sig i vegetations-typen på dessa platser med en mer kalkgynnad flora.

Helge å är Skånes största å och rinner från Småland genom en rad sjöar innan den når Hanökusten, med sitt huvudsakliga utlopp strax söder om naturreservatet. Helge ås nedre lopp ligger bara precis över havsytan och med årstiderna varierar vattennivån upp till två meter. Det har historiskt varit svårt att helt torrlägga sjöar och dika ut marker i området och Helge å omgärdas av stora våtmarksområden som regelbundet översvämmas av åns vatten. På sommaren är vattennivån ibland så nära havsytans att bräckt havsvatten tränger upp i ån. Betesmarker vid åns utlopp har därför en prägel av havsstrandäng.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Det aktuella området har varit en del av Yngsjö bys utmarker och har en ovanligt intressant historia.

Helge å hade ursprungligen inte sitt utlopp vid Yngsjö. På Bhurmans karta från 1684 ser man att från Hammarsjön gick Helge å söderut precis som idag men efter Stora Yngsjön svängde ån skarpt mot nordöst innan den mynnade ut i Hanöbukten i Åhus hamn. Under sommaren 1774 grävde bönderna i Yngsjö ett dräneringsdike från Lille sjö ut till havet för att förhindra de årliga översvämningarna av sina marker. När vårfloden kom 1775 blev resultatet dock ett annat än det förväntade. Ån bröt igenom och det nygrävda diket blev den nya huvudsakliga åmynningen. Hela sjösystemet påverkades och sänktes med 60-70 cm, vilket bland annat försvårade sjöfarten på ån och gjorde att nya landområden skapades som t.ex. Håslövs ängar. En karta från 1783 visar det nya utloppet via Yngsjöarna Store sjö och Lille sjö. Den ursprungliga sträckningen av ån med mynning vid Åhus finns fortfarande kvar, men idag bara som en mindre fåra. Av Yngsjöarna är

det bara Store sjö som finns kvar (i en betydligt mindre version) och går numera kort och gott under namnet Yngsjön. Lille sjö har idag torkat ut och utgörs av svämlövskog och öppen betesmark.

Bhurmans karta från 1684
Naturreservatets gränser är utritade med röd linje. Helge å hade vid denna tid sitt enda utlopp vid Åhus. Notera även hur Hanöbukstens kust i stort sett var trädlös.

Karta från 1783 där naturreservatets gränser är utritade med röd linje. Helge å har tagit en ny väg och har sitt utlopp genom Lille sjö. Sjön har sen dess växt igen och är idag svämlövskog och betesmark.

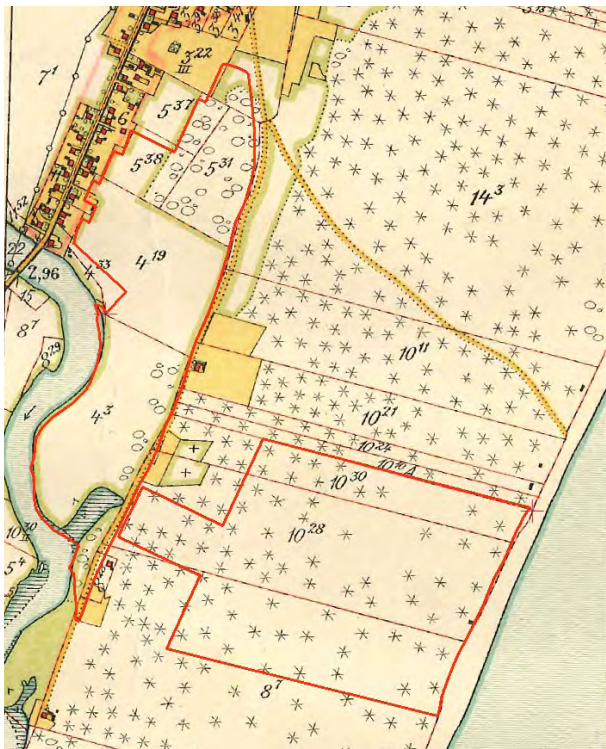
De tallskogar som idag växer längs Hanöbukstens kust är till största delen planterade. Vilket som var den tidigare ursprungliga vegetationen är oklart men då området ligger söder om vad som anses vara den naturliga utbredningen av tall så finns det teorier om att det tidigare växte ekskog längs kusten. Detta stöds av att det i Friseboda, söder om Helge ås utlopp, finns ett antal ekar som är så grova att de troligen stått där före sjuttonhundratalet. Under femton- och sextonhundratalet togs dock merparten av träden i anspråk för timmer och ved och marken för

bete och åkerbruk. I slutet av 1600-talet var norra Hanöbuktens kuststräcka, från Åhus i norr ner till Juleboda i söder i stort sett helt trädlös, med undantag för en tidig mindre tallskog vid Furuboda.

Avverkningen av skog och påföljande röjningar och plöjningar eliminerade det som naturligt stabiliserat den sandiga marken och resultatet blev att man fick svåra problem med sandflykt. När Linné åkte genom bygden 1749 vittnade han om hur flygsanden färdades flera hundra meter och låg i driver på åkrarna runt Helge å. Under andra hälften av 1700-talet och början av 1800-talet gjordes det flera insatser för att försöka binda sanden på nytt. Allmänningarna hägnades in för att undkomma djurens slitage och på marken sådde man växter som var bra på att binda sand, t.ex. strandråg. Tallar planterades eller såddes genom att bönderna samlade in kottar och spridde på marken. För att hålla kottarna på plats bäddades de in i tång. Svårigheterna var dock många. Bristen på träd i trakten var så stor att det var svårt att få tag på virke till inhägnader av planteringarna. Inte heller alla förstod nyttan med åtgärderna och tog virke både i planteringarna och från gårdesgårdarna. Från skifteshandlingar från 1783 kan man läsa följande om den del av reservatet som idag är tallskog:

"En ansenlig (del) av denna bys mark(..) i senare åren instängd till sandhavresplantering, på vilken både gammal och ung tillväxande furuskog finnes, såsom någon surskog (..)men består förövrigt och emot sjösidan av flygsand och höga flygsandsbackar."

På häradsekonomiska kartan från 1932 ser man att tallskogen ser ut att ha i stort sett samma utbredning som dagens. Så tät som tallskogen är idag har den dock inte blivit förrän under senare delen av 1900-talet. Flygbilder från 1940 visar ett betydligt öppnare dynlandskap med stora öppna sandblottor och en helt öppen strandzon (bilaga 3).

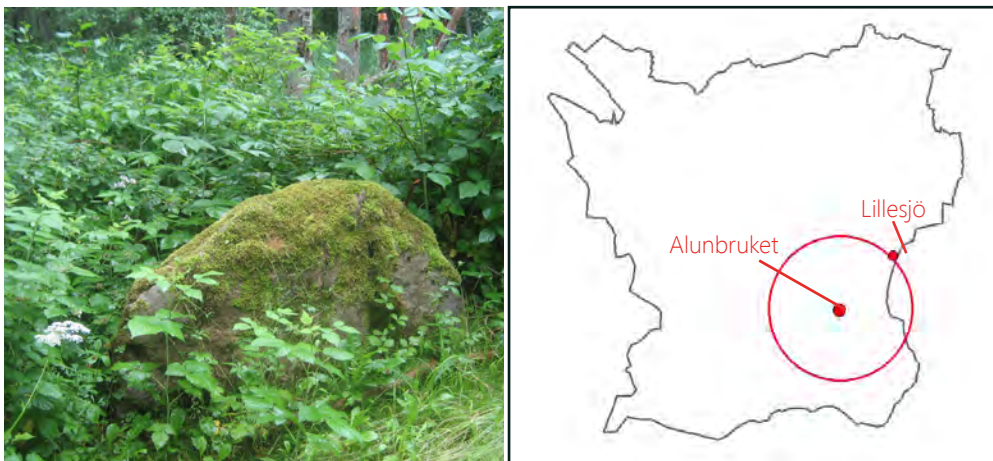
Idag används tallskogen som strövområde för närboende och besökare. Strandängen längs ån betas av nöt och på en mindre del av hästar. Svåmlövskogen står under vatten under en stor del av året och nyttjas inte till något annat än jakt.

Fornlämningar

Kusten har en lång historia av bosättningar från tidig stenålder och framåt. Boplatser och ett antal flintaföremål har hittats i dynområdet men närmare information än så finns inte.

Verkalinjen

Inne i reservatet, i Lillesjö vägs norra vägren, står en sten som enligt uppgift märker ut den s.k. verkalinjen. Verkalinjen upprättades 1686 på order av kungen till förmån för alunbruket i Verkarum. Alunbruket ansågs vara en så viktig industri att all skog inom 2 mils radie skulle tillhöra staten och användas för industrins behov. Innanför Verkalinjen tappade markägarna rätten till att bruka sin skog, även för husbehov, och tvingades avverka träd och forsla dem till Alunbruket mot ”skälig betalning”. Stenen i Yngsjö är en av de få av de stenar som märkte ut verkalinjen som står kvar idag. Restriktionerna på skogsanvändningen avskaffades 1824.

Vänster: Stenen vid Lillesjö väg som märker ut Verkalinjen. Höger: Verkalinjen var en cirkel med 2 mils radie runt Alunbruket.

2.2.3 Biologi

Naturreseptatet består av flera olika naturtyper och värden knutna till dessa. Den öppna betesmarken som ligger längs Helge å översvämmas regelbundet på grund av stora vattenståndsvariationer i ån. Under delar av året är vattnet bräckt då havsvatten tränger upp i ån. Betesmarken har till stora delar en flora typisk för en havsstrandäng med bland annat gulkämpar, salttåg och agnsäv. De största värdena ligger dock i att den tjänar som lokal för strandängsfåglar och som rastlokal för gäss av olika slag.

Även askogen översvämmas regelbundet och på vissa delar står det vatten under stora delar av året. I de tidigast trädklädda delarna ser man betydande sockelbildning hos alen och det finns en hel del flerstammiga träd vilket kan visa på tidigare

användning som skottstubbskog. I övriga delar är skogen något yngre men beståndet har i sin helhet ett stort värde då de skogliga ingreppen har varit mycket små. Skogen har stått under fri utveckling under lång tid och det finns därför rikligt med död ved i form av både högstubbar och lågor. Bland annat har mindre hackspett observerats häcka i skogen.

Sockelbildning i svämlövskogen

Öster om Lillesjö väg och ut mot havet växer en planterad tallskog i ett imponerande sanddynslandskap. Området är utpekad inom Natura 2000 som Trädklädda sanddyner (2180) men större delen av området är klassat till att ha icke fullgod bevarandestatus (se bilaga 2). Stora delar av tallskogen är i dagsläget allt för tät och marktäcket består huvudsakligen av lavar och mossor. De största värdena finns idag i dess östra delar, framför allt nordöstra, där ljusinsläppet är något större och variationen är högre, både beträffande strukturer och arter. Där finns en del gläntor och några av sanddynernas sydsluttningar har öppen sand. Man kan även hitta äldre spärrgrenade träd som visar på att området har varit betydligt öppnare än det är idag. Även denna del av området kommer dock att förlora sina värden om området tillåts fortsätta växa igen.

Under vintern/våren 2015 gjordes åtgärder i sanddynsområdet inom det EU-finansierade projektet SandLIFE. Man utökade och nyskapade gläntor på sanddynernas sydsluttningar och skapade ytor med öppen sand. I nordöst glesade man ut trädskiktet genom att avverka yngre träd och friställa äldre spärrgreniga tallar. Två större partier med bergtall avverkades också. Sanddynsområdet har en stor potential om man upprätthåller de restaureringsinsatser som har gjorts och fortsätter att utveckla området. Om man öppnar upp och återskapar ett mer glest trädskikt med öppna gläntor och bar sand och lyckas utöka ytorna med blommande flora (nektar- och pollenkällor) så hade man kunnat gynna många hotade arter.

Ett antal sällsynta arter har observerats i naturreservatet. I betesmarken, i

vasspartier längs Helgeå strand, växer gullstånds (EN) och här häckar även rosenfink (VU). Mindre hackspett (NT) häckar i svämlövskogen. I det tätare tallskogspartiet kan man hitta ryl (EN) och tallört, arter som är ovanliga i planterad tallskog och som visar på lång skoglig kontinuitet. I övergången till den öppna stranden samt i en öppen glänta söder om vägen in till Gropahålets parkering finner man en kalkgynnad flora med arter som tofsäxing (EN), hedblomster (VU) vanlig sandviol (NT) och sandnejlika (EN).

Det finns en stor kunskapsbrist gällande insekter, lavar och svampar i Lillesjöområdet. Området längs Hanökusten är dock, sett ur ett nationellt perspektiv, ett av de viktigaste områdena för insekter och andra evetebrater knutna till sandmiljöer med blottad, rörlig sand och kustområdet pekas ut som viktig potentiell lokal i bland annat åtgärdsprogrammet för steklar, myrlejonsländor och spindlar i sanddyner och åtgärdsprogrammet för sydsvenska tallevande insekter.

Det finns också ett antal rödlistade arter som observerats utanför men i nära anslutning till Lillesjöområdet. Framför allt har det gjorts fynd på den öppna stranden nedanför reservatet, i angränsande naturreservat Gropahålet och i Friseboda naturreservat strax söder om Helge ås utlopp. Dessa arter har med stor sannolikhet även funnits i Lillesjö eftersom det rör sig om liknande miljöer. Det är också troligt att arterna kan sprida sig in i Lillesjö efter restaureringsinsatser. Arterna det handlar om är: havsmurarbi (EN), motaggsvamp (NT), fläckig myrlejonslända (VU), liten myrlejonslända (NT), havstapetserarbi (NT), sandödla (VU), martorn (EN), svartfläckig blåvinge (NT) och fältpiplärka (EN). Gemensamt för dessa arter är att de lever i öppna och solexponerade miljöer, öppna sandblottor och/eller i miljöer med en välutvecklad blomrik dynhedsvegetation. En fortsatt restaurering av området skulle otvetydigt öka möjligheterna för dessa arter att etablera sig.

Vänster: Fältpiplärka har observerats på den öppna stranden längst i norr 2013 och i det intilliggande naturreservatet Gropahålet 2014. Fältpiplärkan gynnas av öppna breda dyner med kort vegetation eller sandblottor för födosök i kombination med en del högre örtvegetation eller buskar för häckningen. Höger: Havsmurarbit har observerats på den öppna stranden strax nedanför naturreservatet. Havsmurarbit samlar främst pollen från strandviol och kärringtand och är beroende av öppna sandytor, troligtvis för att de annars utkonkurreras av andra humlor och bin.

2.2.4 Friluftsliv

Lillesjö naturreservat är tillsammans med intilliggande reservatet Gropahålet en av få sträckor längs kusten som inte är exploaterade och området nyttjas för friluftsliv av både närboende och besökare. Medan svämlövs-kogen och den öppna betesmarken är otillgängligt för allmänheten en stor del av året då det står under vatten så är tallskogen desto mer välbesökt och stranden nedanför tallskogen utnyttjas flitigt för bad (inkl. nudistbad och hundbad).

Förutom ett antal mer eller mindre etablerade stigar i tallskogen finns det i dagsläget inga anläggningar för friluftslivet inom naturreservatet. Parkeringen i intilliggande Gropahålets naturreservat kan dock användas som angöringsplats. Här finns även toaletter.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

Det största hotet mot sandmarkerna är fortsatt förtätning och igenväxning av träd- och buskskikt. Solbelysta gläntor med sandblottor är oerhört viktiga för de insekter som är knutna till denna typ av miljöer och det gäller även solbelysta gamla tallar/ död ved. Utan någon form av fortsatt kontinuerlig störning i de nyligen avvercade områdena finns också risken att man får ett allt för tjockt vegetationstäck med mer högvuxna arter än de blommande örter som är målbilden. Ytterligare ett hot är vegetationsförändringar till följd av kvävenedfall.

De öppna strandängarna hotas växa igen vid utebliven eller för svag hävd. Ett alltför hårt betestryck missgynnar dock vadarfåglarna eftersom det blir svårt för dem att skydda sina bon på marken.

Svämlövs-kogens värden är knutna till dess hydrologiska förhållanden och all form av dikning utgör ett hot. Svämlövs-kogen kan också ta skada av eventuella utsläpp i det dagvatten som leds ut i området.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med skötseln av naturreservatet är att bevara och utveckla de värdefulla naturmiljöer som finns och de artsamhällen som är karaktäristiska för dessa. Betesmarken ska vara öppen och ha god hävd. På de trädklädda markerna ska mängden död ved öka och kontinuiteten av gamla grova träd ska vara säkerställd. Både för svämlövslogen och betesmarken är det viktigt att hydrologin bibehålls. De tallklädda markerna ska vara ett glest, mosaikartat bestånd med gläntor av grå sanddyn och sandblottor.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Inom reservatet finns fornlämningsområden (se bilaga 7) som inte syns på markytan men som består av lämningar en bit ner i sanden. Det är också stor sannolikhet att det finns okända fornlämningar utanför men i anslutning till de registrerade områdena. Markingrepp inom detta riskområde (gulmarkerat på bilaga 7) måste föregås av samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Kulturmiljöenheten kan komma att ställa krav på att arkeologiska insatser före eller i samband med markingrepp. Undantag från denna regel är dock de områden där det redan skett sandomrörning inom projektet SandLife.

Naturligt uppkommen död ved ska lämnas kvar i området. Om död ved försvårar framkomligheten eller utgör fara för trafik eller friluftsliv kan den transporteras till en annan plats i reservatet, företrädevis i det aktuella skötselområdet. Om träd hotar att falla ner över befintliga vägar, stigar, stängsel, kulturlämningar, tomt- eller betesmarker kan dessa tas ner efter skriftligt samråd med länsstyrelsen och läggas på lämplig plats, företrädevis i det aktuella skötselområdet. Vid akut åtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom tre arbetsdagar. Främmande arter ska bekämpas och avlägsnas. I dagsläget gäller detta framför allt uppslag av bergtall som kan komma i de avverkade ytorna (observera att inom riskområdet för fornlämningar gäller reglerna enligt stycket ovan).

4. Specifika mål och skötselåtgärder för planeringsområdena

Naturreseptatet har delats in i 4 planeringsområden (se bilaga 4).

1. Öppen betesmark
2. Svämlövskog
3. Tallskog
4. Sanddyner
 - Delområde a - Trädklädda sanddyner
 - Delområde b - Avverkade bergtallsområden

4.1 Planeringsområde 1: Öppen betesmark

Areal: 18,9 ha

Beskrivning: Den öppna betesmarken ligger intill Helge å och översvämmas årligen med bräckt eller sött vatten (beroende på säsong) då vattennivån stiger i ån. Floran är till stora delar typisk för en strandäng, här förekommer bland annat salttåg, gulkämpar och agnsäv. Längst i norr finns ett område som är mer näringspåverkat och där floran är mer trivial. Vadare som rödbena, tofsvipa och enkelbeckasin häckar i betesmarken och den tjänar också som rastlokal för vit stork och gäss av olika slag. I södra delen av planeringsområdet finns ett större parti med videbuskage och vass, där rosenfink (VU) förekommer. Här finns även den rödlistade arten gullstånds (EN). I östra och norra kanten av planeringsområdet finns igenväxningsvegetation som ska åtgärdas. Marken betas i dagsläget av nöt.

Bevarandemål:

- Ostörd hydrologi och regelbundna översvämningar av bräckt vatten.
- Tydligt hävdpräglad markvegetation.

- Naturlig artsammansättning.
- Frånvaro av träd och buskar (förutom för de videbuskage i söder där rosenfinken häckar).
- Naturlig näringsstatus (ej gödningspåverkat).

Skötselåtgärder:

- Röjning av igenväxningsvegetation i norra och östra kanten.
- Fortsatt bete med företrädesvis nöt.
- Fortsatt röjning av igenväxningsvegetation vid behov.

4.2 Planeringsområde 2: Svämlövskog

Areal: 15,8 ha

Beskrivning: Svämlövskogen utgörs av klibbal med enstaka inslag av björk. De tidigast trädklädda delarna är också de med högst ålder och där ser man även betydande sockelbildning hos alen. Södra delen av beståndet och allra längst i norr är skogen något yngre. Det finns god förekomst av död ved i form av både högstubbar och lågor. Längs vägen finns en rad med grova alar, många av dem ihåliga.

Området översvämmas årligen av bräckt vatten via Helge å. Ett antal diken löper genom områdets norra del (bilaga 6) och har en något dränerande effekt. I söder är det blötare, på vissa delar står det vatten under stora delar av året. I buskskiktet finner man fläder, hacktorn, vide och nypon. Markskiktet består både av högrorter som ormbunke, älgört, humleblomster och kärrfibbla samt av andra typiska arter som tuvtåtel, olvon, blåbär, svärdsilja, kabbeleka och besksöta. Observerade fågelarter är bland annat större hackspett, skogsduva och trädkrypare.

Det finns inga stigar i området. Två jakttorn finns i nordöstra delen och till den ena finns en tillhörande utfodringsplats (automat). En radiomast står också på området i anslutning till Lillesjö väg (se bilaga 6).

Bevarandemål:

- Ostörd hydrologi och regelbundna översvämningar.
- Trädkontinuitet med riklig förekomst av gamla träd och naturlig föryngring.
- Liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadier.
- Naturlig artsammansättning.

Skötselåtgärder:

- Området ska i huvudsak lämnas till fri utveckling och tillåtas ha en naturlig dynamik.
- Åtgärder kan behövas för att bekämpa främmande invasiva arter
- All skapad eller naturligt uppkommen död ved ska lämnas kvar i planeringsområdet

4.3 Planeringsområde 3: Tallskog

Areal: 3,6 ha

Beskrivning:

Mellan de trädklädda sanddynerna och Lillesjö väg i väster finns ett område med huvudsakligen tall, med inslag av björk. Detta område ingår i Natura-2000området men är inte klassificerat som trädklädd sanddyn. Området är relativt öppet med jämnt utställda träd och markskiktet domineras av gräs.

Bevarandemål:

- Ett luckigt varierat trädskikt av tall med inslag av blommande/bärande buskar och solbelysta gläntor
- Förekomst av grova, gamla och döende träd
- Liggande och stående död ved i olika nedbrytningsfaser

Skötselåtgärder:

- Skapa gläntor genom avverkning eller ringbarkning
- Åtgärder kan behövas för att bekämpa främmande invasiva arter
- I princip all skapad eller naturligt uppkommen död ved ska lämnas kvar i planeringsområdet. Undantag kan göra om det tex pga stormfällning faller väldigt mycket träd på en och samma gång.

4.4 Planeringsområde 4: Sanddyner

Delområde a - Trädklädda sanddyner

Areal: 38,3 ha

Beskrivning: De trädklädda sanddynerna sträcker sig från den öppna sandstaden och ca 500 m inåt land, med tätare och högre sanddyner ut mot kusten. De högsta dynerna är över 15 m höga.

I de södra och västra delarna av planeringsområdet står tallen mycket tätt och ljusinsläppet är nästan obefintligt. Träden är uteslutande tall och fältskiktet domineras av mossor och renlavar. Tallört samt den rödlistade arten ryl (EN) har också hittats. Humuslagret är på sina ställen djupt (2-3 dm).

I nordvästra hörnet av planeringsområdet är det som tätast

I östra delen av skötselområdet är ljusinsläppet något större och det finns en del gläntor. Några av sanddynernas sydsluttningar har öppen sand. Man kan även hitta äldre spärrgrenade träd som visar på att området har varit betydligt öppnare än det är idag. Trädslaget är i huvudsak tall med enstaka inslag av björk, ros och vide. Marktäcket består i huvudsak av mossor och renlavar med inslag av kråkbär, lingon och stensöta. Där ljusinsläppet är som störst och sanden går i dagen kan man även hitta arter som fältsippa, sandstarr, sandrör, gulmåra och borsttåtel. Under 2015 har man som en del av Sandlife-projektet skapat gläntor och bar sand

på flera av sanddynernas sydsluttningar. I nordöstra hörnet har man gallrat och friställt äldre spärrgreniga tallar. En del död ved har lämnats kvar i området i samband med åtgärderna. Mängden död ved är dock fortfarande ganska begränsad i hela planeringsområdet. Det finns endast ett fåtal liggande stammar och stående döende träd.

Vänster: En spärrgrenig äldre tall som vittnar om ett tidigare öppnare område.
Höger: En nyrestaurerad sydsluttning med ljusinsläpp och blottad sand

Ett antal stigar går över området. Ingen av dem är markerade i fält men de mest välanvända är utritade på bilaga 6. Därtill finns flera mindre, upptrampade stigar, framför allt i det sydöstra hörnet mellan parkeringsplatsen och ut mot stranden.

Bevarandemål:

- Trädklädd sanddyn som blir glesare österut och som i nordöstra kanten gradvis övergår i grå sanddyn (se bilaga 5).
- Ett luckigt trädskikt (krontäckning på 0-70%) av tall med inslag av lövträd och bärande buskar.
- Öppna solbelysta gläntor (totalt ca 20% öppna ytor, i väster ca 10%, i öster ca 30%).
- Sandblottor i sydslänter och gläntor (20-50% av de trädlösa ytorna).
- Förekomst av grova, gamla och döende träd.
- Död ved i olika ålder/tjocklek (minst 15 m³ per hektar) och i olika grader av solbelysning.
- Inga invasiva arter.
- Ett fältskikt med typiska arter för respektive naturtyp.

Bilaga 5 är en manipulerad flygbild som visar en önskad målbild.

Målbild för trädklädda sanddynor, bilden är tagen i närbelägna Friseboda naturreservat (se även bilaga 5 för målbild)

Skötselåtgärder:

De initiala åtgärderna har redan utförts. Den fortsatta restaureringen av området till en mer öppet, varierat dynlandskap bör ske i etapper där man succesivt glesar ut tallbestånden österifrån. Genom att ta bort träd och buskar i områdets östra kant, ut mot de öppna sanddynerna, möjliggör man en spridning av för grå sanddyn typiska arter. I de östra delarna av området där det redan finns sandblottor och gläntor bör man öppna ytterligare genom att avverka yngre tall och friställa äldre spärrgreniga träd. Därefter bör man succesivt glesa ut, öppna upp gläntor och skapa markblottor längre västerut i de tätare tallpartierna.

Fortsatta åtgärder:

- Fortsatt utglesning av trädsiktet och friställning av äldre spärrgreniga träd, träd med lågt ansatta kronor och toppbrott.
- Trädkontinuiteten ska säkerställas genom att man lämnar träd som kan ersätta de äldre spärrgrenade träden.
- Fortsatt störning/sandomrörning i de sydslänter som idag har öppen sand. till exempel med harv eller plog
- Skapa ett mer varierat trädsikt i områdets västra delar genom att gallra och skapa ljusbrunnar/gläntor
- Succesivt skapa ytterligare sandblottor på sanddyners sydsluttningar genom att avverka träd och röra om sanden
- Minst 5 avverkade stammar/ha (motsvarande ca 2-3 m³) ska lämnas kvar i området som stående eller liggande död ved vid varje skötselinsats för att på sikt uppnå målet på 15 m³ per ha. Resterande stammar kan tas ut och säljas.
- Öppna upp flikar från stranden in till de existerande sandblottor som ligger längst österut i området genom att avverka träd och buskar (där detta är möjligt med tanke på reservatsgränsen).

Att tänka på:

- Hänsyn ska tas till den rödlistade arten ryl. Där den påträffas ska träd sparas så att miljön blir så optimal som möjligt för arten.
- Alla åtgärder ska göras med hänsyn till närboende och friluftslivet, till exempel genom att undvika stora åtgärder i direkt anslutning till fastigheter och genom att återställa eventuella skador på välanvända stigar.
- För att undvika att avverkad ved blir insektsfällor vid uttransport bör avverkningsarbetet ske efter 1 augusti och veden vara utkörd innan 1 april påföljande år.
- Alla avverkningsrester som inte lämnas som död ved ska avlägsnas för att minimera näringsläckage.
- Markingrepp såsom grävning, harvning eller uppdragning av träd och buskar med rötterna måste föregås av samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet när det sker inom riskområdet för fornminnen (gult markerat på bilaga 7) men utanför de områden där man redan utfört sandomrörning inom SandLife

Delområde b - Avverkade bergtallsområden

Areal: 3 ha

Beskrivning: Utöver de öppna gläntor som finns runt några av sanddynernas sydsluttningar så finns det ytterligare tre stora öppna områden inom sanddynsområdet. Dessa var tidigare beklädda med bergtall vilken har avverkats i omgångar. Området intill vägen avverkades 2010 och de två övriga som en del av restaureringsinsatserna inom SandLife under 2015. I området som avverkades redan 2010 har kalkgynnade arter som tofsäxing (EN) och sandnejlika (EN) etablerat sig.

Öppen yta intill uppfartsvägen, tidigare beklädd med bergtall.

Bevarandemål:

Delområdets framtid beror delvis på om och i så fall vad för flora som etablerar sig, delvis på var och hur ytligt fornminnena ligger. Området ska till en början hållas öppet och ytor med öppen sand ska upprätthållas. Om kalkgynnad flora och/eller blommande, nektarbärande örter etablerar sig kan man övergå till åtgärder som gynnar dessa (tex stävja igenväxning med högvuxna arter genom harvning/bränning) istället för sandomrörning. Om man inte kan upprätthålla öppen sand/örtvegetation kan man tillåta området att övergå i trädklädd sanddyn. Då övergår området till planeringsområde 4a.

- Fortsatt öppet
- Partier med öppen sand
- Partier med blommande flora (nektar- och pollenkällor)

Skötselåtgärder:

- Löpande bortröjning av eventuella bergtallsuppslag
- Eventuellt löpande omrörning av sand
- Eventuellt harvning eller bränning

Att tänka på:

- Markingrepp såsom grävning, harvning eller uppdragning av träd och buskar med rötterna måste föregås av samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet när det sker inom riskområdet för fornminnen (gulmarkerat på bilaga 7) men utanför de områden där man redan utfört sandomrörning inom SandLife

5 Friluftsliv

5.1 Tillgänglighet, parkering och informationsskyltar

Lillesjö naturreservat ligger i direkt anslutning till Yngsjö by och genomskärs av Lillesjö väg, en asfalterad mindre bilväg. Vägen och vägområdet ingår inte i naturreservatet. En asfalterad uppfartsväg till Gropahålets parkering går också delvis genom (och ingår i) naturreservatet. Det finns i dagsläget inga anläggningar för friluftslivet inom området förutom de mer eller mindre etablerade stigar som finns i tallskogsområdet. För de besökare som kommer med bil kan Gropahålets naturreservats parkeringsplats användas som angöringsplats. Där finns även toaletter och soptunnor samt markerade stigar/spänger ner till stranden. Svämlovskogen och den öppna betesmarken har inga stigar eller leder och är otillgängligt för allmänheten en del av året då det står under vatten. De stigar som finns i området finns i tallskogen och går framför allt mellan sommarhusområdet/parkeringen och havet. Ingen av dem är utmarkerade i fält men de större mer permanenta finns utritade på kartan i bilaga 6. Utöver dessa finns det en mängd upptrampade mindre stigar med otydlig början och slut. Vid behov kan nya leder eller stigar anläggas av förvaltaren eller med förvaltarens medgivande. Detta ska i så fall ske utan att områdets bevarandevärden skadas på ett betydande sätt.

Mer eller mindre etablerade stigar går kors och tvärs genom tallskogen

Ridning är reglerat i naturreservatet till att bara tillåtas på existerande vägar och på för ridning anvisade stigar. Detta går i linje med de lokala ordningsföreskrifter som kommunen har för området och som förbjuder ridning i skogen och dynlandskapet utmed hela kusten, från Kronoskogen/Äspet i norr till kommungränsen vid Juleboda i söder, men med undantag för de markerade ridstigar som finns i området. Det finns alltså möjlighet att anlägga ridstigar men det behöver då göras en översyn på även intilliggande reservat (Gropahålet, Friseboda) för att det ska bli en rimlig längd på slingan.

Mål:

- Vägvisningsskyltar med upplysning om naturreservat ska finnas på väg 118 vid infarten till Yngsjö och på Lillesjö väg vid infartsvägen till Gropahålets naturreservats parkering (finns idag). Tillgängligheten hade ökat ytterligare om man även gav hänvisning vid ytterligare tre svängar däremellan (där det idag finns upplysning om badplats)
- Att de tre skyltar med information om Gropahålets naturreservat som finns i området (vid parkeringsfickan, den större parkeringsplatsen och vid nudistbadet) är ersatta med skyltar med kombinerad information om Gropahålets och Lillesjös naturreservat. Ytterligare skyltar kan vid behov sättas vid hundbadet, i naturreservatets sydvästligaste hörn (vid Helge å) och i naturreservatets nordöstligaste hörn.
- Befintliga stigar utmarkerade på bilaga 6 ska bibehållas
- Eventuellt en spång genom svämlövskogen för att den ska kunna upplevas av närboende/allmänhet

Skötselåtgärder:

- Förvaltaren ansvarar för kontakten med Trafikverket, vägsamfälligheten och kommunen.

- Förvaltaren ansvarar för att sätta upp och underhålla skyltarna
- De på kartan utritade stigarna i reservatet underhålls av förvaltaren vid behov och restaureras vid eventuella skador i samband med restaureringsinsatser i området.

5.2 Renhållning och sanitära anordningar

Området har ett högt besöksstryck. Därför bör området regelbundet rensas från för människor och djurliv skadligt skräp som glas, förpackningar, nylonlinor etc.

Det finns idag inga renhållnings- eller sanitära anordningar för allmänheten. Vid framtida behov kan detta behöva införas.

5.3 Eldning

Eldning är enbart tillåtet i sprit- och gasolkök.

6 Jakt

Jakt är inte reglerat i reservatsbeslutet. I svämlövskogen finns två jakttorn och en utfodringsplats (se bilaga 6). På kommunens mark förekommer ingen jakt. Siktgator för jakt får inte röjas.

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Kontroll av naturtypernas areal, struktur och funktion och typiska arter vart 5-6 år. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder. Kunskapen om värden i naturreservatet Lillesjö gällande insekter, mossor, lavar och svampar är bristfällig och bör därför undersökas närmare.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas till ny kunskap.

10. Kostnadsansvar och prioriteringar

Åtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Ansvar
Betesdrift	Löpande	1	Djurhållaren/ markägaren
Initial röjning av igenväxningsvegetation i norra o nordöstra kanten (därefter löpande röjning av sly som krävs för att uppbära EU's miljöersättning ansvarar brukaren för, i den mån det är förenligt med skötselplanen)	Vid behov	1	Förvaltaren Djurhållaren/ markägaren
Löpande underhåll av stängsel	Vid behov	1	Djurhållaren/ markägaren
Utmärkning och uppsättning av skyltar	Inom 1 år	Alla	Förvaltaren
Städning/rensning av nedskräpning	Löpande	Alla	Förvaltaren
Upprätthålla öppna sandytor genom omrörning/harvning	Vid behov	4 och 5	Förvaltaren
Glesa ut tallskogen genom avverkning alt. ringbarkning	Påbörjat	4	Förvaltaren
Friställa äldre vidkroniga träd	Påbörjat	4	Förvaltaren
Flytta träd som fallit eller riskerar att falla olämpligt	Vid behov	Alla	Förvaltaren
Bekämpning av invasiva arter	Vid behov	Alla	Förvaltaren
Underhåll av väg	Vid behov	4	Markägaren
Bygga spång	Vid behov	2	Förvaltaren
Upprätthålla de stigar (ev spänger) som finns i tallskogen	Vid behov	4	Förvaltaren

10 Rödlistade arter

Nedan förtecknas de rödlistade arter som noterats i naturreservatet Lillesjö.

Arterna på rödlistan anges med förkortning av hotkategori enligt följande:

Kunskapsbrist (DD), Försvunnen (RE), Akut hotad (CR),

Starkt hotad (EN), Sårbar (VU) och Missgynnad (NT). De rödlistade arter som

kategoriseras som endera Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN) eller Sårbar (VU)

benämns som hotade.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Kärlväxter		
<i>Chimaphila umbellata</i>	ryl	EN
<i>Dianthus arenarius</i>	sandnejlika	EN
<i>Koeleria glauca</i>	tofsäxing	EN

<i>Helichrysum arenarium</i>	hedblomster	VU
<i>Viola rupestris subsp. rupestris</i>	vanlig sandviol	NT
<i>Jacobaea paludosa</i>	gullstånds	EN
Insekter		
<i>Argynnis niobe</i>	hedpärlmofjäril	NT
Fåglar		
<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT
<i>Carpodacus erythrinus</i>	rosenfink	VU

11. Källor

11.1 Litteratur

Blomberg, Per. Skånes kustområden-ett nationallandskap (remissupplaga)
 Gärdenfors, U. (red.). 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. Artdatabanken, SLU.
 Länsstyrelsen i Skåne (2010) Bevarandeplan för N2000-området Gropahålet
 Länsstyrelsen i Skåne (2009) Havsmurarbiet i Skåne-inventering 2008
 Länsstyrelsen i Skåne (2013) Fältpiplärkan i Skåne 2013
 Magnusson, Sven-Erik (1981) Helgeåns nedre sjösystem-något om människornas ingrepp under närmare 400 år ur Skånes natur, Skånes naturvårdsförbunds årsskrift 68
 Olofsson, Patrik (2013) Fältpiplärkan i Skåne 2013. Länsstyrelsen Skåne
 Svensson, Mikael (2002) Skog och trädmiljöer längs nedre Helgeån i Kristianstads vattenrike. Skåne i utveckling 2002:1 Länsstyrelsen Skåne
 Zetterlund, Cecilia. Skydd och skyddsskog – mål och medel . Examensarbete Naturresurs o Miljö, SLU år 2000

11.2 Kartor, databaser och hemsidor

Historiska kartor: <http://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>

Tillhör Länsstyrelsens skötselplan 2015-12-15
Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Bilaga 2. Natura 2000

Tillhör Länsstyrelsens skötselplan 2015-12-15
Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Länsstyrelsen
Skåne

Bilaga 3. Flygbild från 1940

Tillhör Länsstyrelsens skötselplan 2015-12-15
Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Bilaga 4. Planeringsområden

Tillhör Länsstyrelsens skötselplan 2015-12-15
Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Länsstyrelsen
Skåne

Bilaga 5 Målbild sanddyn

Tillhör Länsstyrelsens skötselplan 2015-12-15
Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Bilaga 6. Anläggningar

Tillhör Länsstyrelsens skötselplan 2015-12-15
Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Bilaga 7. Fornlämningar

Tillhör Länsstyrelsens skötselplan 2015-12-15
Dr.nr. 511-27731-2014, 1290-256

Naturreseptatet Lillesjö syftar till att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Alsumpskogen, det öppna strandängsområdet samt de naturtyper som är knutna till områdets sandmarker ska restaureras och bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

En del i Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätthålla skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Johanna Ragnarsson

010-22 415 97

johanna.ragnarsson@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Biosfärenheten Vattenriket, Kristianstad kommun:

Är mycket positiva till ytterligare ett naturreservat i det värdefulla kustlandskapet utmed Hanöbukten och att den skyddade arealen på platsen, med det befintliga naturreservatet Gropahålet direkt i söder, nu utökas betydligt.

Vattenriket har följande förslag på tillägg och ändringar i skötselplanen:

1. Ser gärna att planen kompletteras med en skrivning om hur man ska förhålla sig till eventuell stormfällning av träd och påpekar att om stora mängder träd blåser ner på en gång kan det ställa till det för tillgängligheten.
2. Påpekar att det i beskrivningen av löpande skötselåtgärder saknas hur tallföryngring/talluppslag ska hanteras.
3. Påpekar att de högsta dynerna i området ligger på drygt 15 m enligt höjdkartan.
4. Vill gärna ha en strövstig genom området som binder ihop Gropahålets och Lillesjö naturreservat, förslagsvis med utgångspunkt från parkeringen vid Gropahålet.
5. Påpekar att skrivningen om ridning inte stämmer vad gäller de kommunala ordningsföreskrifterna. Markerade ridstigar är undantagna från det generella ridförbud som gäller i dynlandskapet, en anläggning av ridstig är alltså möjlig. Ridning på stranden är förbjuden under perioden 15/5-15/9.

Länsstyrelsens bemötande:

1. Länsstyrelsen har lagt till en kommentar om ev stormfällning under planeringsområde 3. När det gäller nedfallna träd som försvårar för tillgängligheten för friluftslivet så behandlas detta under kap 5 där det står att förvaltaren ska upprätthålla de stigar som finns. Det finns också ett undantag i beslutet för träd som bland annat fallit ner över stigar.
2. Länsstyrelsen har lagt till att trädkontinuiteten ska säkerställas genom man att lämna träd som kan ersätta de äldre spärrgrenade träden.

3. Höjdangivelsen har rättats
4. Länsstyrelsen har förtydligat i skötselplanen att möjligheten finns för att anlägga en stig i området som binder ihop Gropahålets och Lillesjö naturreservat.
5. Stycket om ridning har rättats i skötselplanen. Det finns alltså möjlighet att anlägga ridstigar men det behöver då göras en översyn på även intilliggande reservat (Gropahålet, Friseboda) för att det ska bli en rimlig längd på slingan. Länsstyrelsen ser gärna ett samarbete med kommunen i denna fråga.

E.ON:

Informerar om att de inom området har två befintliga högspänningskablar i mark och att två nya högspänningsmarkkablar samt en ny transformatorstation är planerade längs med Lillesjö väg med riktning söderut. Man påpekar att kraftledningarna omfattas av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter, som bland annat reglerar avstånd mellan transformatorstation och brännbart upplag. Vad gäller reservatsföreskrifter och undantag framför E.ON Elnät följande:

1. Yrkar på att tillräckligt utrymme för normal drift och underhåll ska säkerställas runt transformatorstationer. Därför måste möjlighet till röjning för åtkomlighet till den medges.
2. För att kunna underhålla de kablar som ligger i mark behöver E.ON åtkomst till dem längs med kabelstråket, ibland även utanför vägarna.
3. Om det i framtiden blir aktuellt med nyanslutning inom området, bör det framgå i reservatföreskrifterna att utökningar av elnätet får tillståndsprövas när begäran av elanslutningar görs, eftersom E.ON Elnät har anslutningsplikt till den som begär en elanslutning.

Länsstyrelsens bemötande:

1. Undantagen från föreskrifterna ger utrymme för dessa åtgärder.
2. Undantagen från föreskrifterna ger utrymme för dessa åtgärder.
3. Vid eventuellt behov av utökningar av elnätet får dispens från reservatsföreskrifterna sökas.

Puggehatten:

Puggehatten ser mycket positivt på, och tillstyrker, förslaget att göra Lillesjöområdet till naturreservat. Puggehatten har följande synpunkter:

1. Vill peka på att behovet av en detaljerad svampinventering är stort.
2. Vill ha en föreskrift om koppeltvång för hundar då detta är kutym i de flesta naturreservat och med tanke på häckande fåglar.
3. Vill ha en föreskrift som förbjuder cykling i terrängen då de menar att detta ökar kraftigt och det är bättre att vara proaktiv än att försöka förändra något i efterhand.
4. Vill ha ett undantag till föreskriften C4 som förbjuder att gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedsvampar så att den inte gäller för insamling av enstaka beläggsexemplar vid inventering och artbestämning.

Påpekar att föreskriften om ridning har fallit bort i beslutet (hänvisas till i skötselplanen)
I övrigt pekar Puggehatten ut ett antal meningar i skötselplanen där även svamp bör nämnas.

Länsstyrelsens bemötande:

1. Länsstyrelsen håller med om att det är angeläget att kunskapen om områdets biologiska mångfald ökar och uppskattar Puggehattens engagemang och vilja att med sin spetskompetens bidra till att kartlägga områdets funka. I dagsläget saknas dock resurser att från Länsstyrelsens sida bekosta specialinventeringar i området.
2. En C-föreskrift har lagts till om koppeltvång under häckningssäsongen
3. Länsstyrelsens, liksom Naturvårdsverkets, linje är att friluftslivet bara ska inskränkas när det verkligen är motiverat och då påtagliga hot mot områdets naturvärden föreligger. Om cykling blir ett problem i området i framtiden finns möjligheten att reglera detta i ordningsföreskrifterna.
4. Ett undantag har lagts till så som föreslaget.
5. Länsstyrelsen har lagt till följande ordningsföreskrift ”förbjudet att: rida på annat än vägar för motorfordonstrafik, eller av förvaltaren särskilt anvisad led eller område”. I dagsläget gör det ingen skillnad då kommunens lokala ordningsföreskrifter också förbjuder ridning med undantag för markerade ridstigar.

Lunds botaniska förening:

Är glada att detta skyddsvärda område kommer att avsättas som naturreservat och ställer sig positiva till åtgärder som fortsatt hävd, skapandet av sandblottor och bortröjning av främmande arter som bergtall då detta är åtgärder som alla gynnar vegetationen i området. LBF ser gärna att arbetet med nya reservat fortsätter så att även områdena söder om Lillesjö-reservatet fram till, och på ömse sidor om, Gropahålet i framtiden får ett varaktigt skydd och en lämplig skötsel då även detta område har mycket höga botaniska värden.

PAN Kristioanstad: Har inga synpunkter så länge de även i fortsättning kan ha orienteringsträningar samt tävlingar i området.

Kommunledningskontoret, Kristianstad kommun: Kommunen har skrivit på en överenskommelse om bildande av naturreservatet Lillesjö och yttrade sig i samband med detta. Överenskommelsen innebär bland annat att kommunen avstår från rätt till ersättning för det intrång som reservatsföreskrifterna kan komma att innebära samt att kommunen åtar sig att låta nettointäkten från naturvårdande skötsel med stöd av B-föreskrifterna, öronmärkas och användas i kommunens naturvårdsarbete. Kommunledningskontoret anser att reservatsbildning ligger helt i linje med de intentioner som fanns när området överfördes till den kommunala naturvårdsfonden.

TeliaSonera Skanova Access AB: Har inget att erinra.

Skogsstyrelsen: Har inget att erinra.

SGU: Har inget att erinra. Uppmärksammar ett skrivfel i skötselplanen.

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Johanna Ragnarsson

010-22 415 97

johanna.ragnarsson@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Miljödepartementet. **Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö.**

Av överklagandet ska framgå vilket beslut du överklagar (ange diarienummer) och hur du vill att beslutet ska ändras. Du bör också tala om varför du anser att beslutet ska ändras.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning så bör du skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ditt överklagande **senast den 14 januari 2016** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver du veta mer om hur du ska göra kan du kontakta Länsstyrelsen, tel 010-224 10 00 (växel).

Handläggare på naturvårdsverket (Stefan.Henriksson@Naturvardsverket.se)
Skåne läns författningssamling (via Christer Persson)
Naturvårdsregistret (via Christer Persson)

Internt (Ola Svensson, Björn Olsson, Per-Magnus Åhrén, Christer Persson, Jeanette Persson, Maria Sandell, Mona Persson, Hans Cronert, Ursula Gårdendahl, Marie Olsson)

Kopia till akten